

TRGOVSKI LIST

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO IN OBDO

Čladištvu in upravitelstvu je v Ljubljani, Gradsko Stev. 17/1. — Dopolni se ne vračajo. — Štev. pri čeku — Čladištvu in upravitelstvu je v Ljubljani, Gradsko Stev. 17/1. — Dopolni se ne vračajo. — Štev. pri čeku — Čladištvu in upravitelstvu je v Ljubljani, Gradsko Stev. 17/1. — Dopolni se ne vračajo. — Štev. pri čeku

Štev. telefona 532 — Plače in toži se v Ljubljani

LETO V.

LJUBLJANA, dne 10. oktobra 1922.

ŠTEV. 118.

List stane od 1. septembra 1922:

celoletno Din 90.— t. j. (K 360.—);
polletno Din 45.—, t. j. (K 180.—);
četrtletno Din 22,50, t. j. (K 90.—);
mesečno Din 7,50, t. j. (K 30.—);
posamezna št. Din — 65, t. j. (K 2,50).

Izvozna politika.

Konec svetovne vojne je postavil vse države brez razlike pred tolika vprašanja, da države niso znale, katero bi prej in kako bi rešile. Ne Angleška, ne Francoska niso prvi moment znale, kakšno smer naj vzamejo v trgovinski politiki. V strahu pred konkurenco nemške industrije sta bili skoraj obe enaki, pa sta iskale poti in sredstev, da obvarujeta svojo industrijo pred nemško konkurenco in osigurata svojim izdelkom svetovni trg. Kolebala je tudi Amerika. Italija je padla iz ene skrajnosti v drugo. Najprej je popolnoma odprla meje izvozu, da jih je čez malo časa popolnoma zaprla.

Ako je vladala nestanovitnost in negotovost v trgovinski politiki v velikih in vremenih državah, ni čudno, da ni bilo boljše v naši novi, popolnoma neurejeni Jugoslaviji, ki se je morala boriti z notranje in zunanje-političnimi težkočami.

Vsi poizkusi, ki so se vršili v drugih državah, so se poizkušali tudi v naši, čeravno je naša država agrarna a zapadne so industrijske, in tedaj ne more biti dobro za agrarno državo to, kar je dobro za industrijsko. Industrijska država mora s svojimi proizvodi na trg, da je ne izprodi konkurenca. Jugoslavija kot čista agrarna država mora gledati na to, da dobi za svoje agrarne pridelke industrijske izdelke po najugodnejši ceni.

Naša izvozna politika mora imeti pred očmi: 1. v državi mora ostati toliko poljedelskih pridelkov, da krijejo potrebo ljudstva in preostajajo za seme, 2. višek se mora izvoziti, vendar to ne sme dvigniti draginje, 3. za izvožene pridelke se morajo nabaviti po najugodnejših cenah industrijski izdelki.

Gotovo je, da naša država s početka ni mogla vršiti naloge glede 1. in druge točke, ker so ji manjkali prav vsi pripomočki, lotila se je le tretje točke in skušala rešiti to nalogo z kompenzacijskimi pogodbami. Neizkušenost se je pokazala v teh pogodbah in zato niso imele popolnega uspeha, posebno ne one z Češkoslovaško. Ukinile so se potem kompenzacijske pogodbe, odpravili so tudi izvoznice, s katerimi so držali ceno pšenice na K 1'50 ki je malo dni potem prišla na K 5, začelo se je eksperimentiranje, katero je spravilo našo državo tako daleč, da mora danes uvažati zrnje in moko iz Rumunske in Bulgarske, mast pa iz Amerike. To je posledica brezglave trgovinske in enostranske veleagrarne politike, popolne svobode v izvozu, kakoršno so zahtevali agrarci. To svobodo so izkoriščali agrarci, da navijajo cene, so izkoriščali lovci konjunktura, da čimprej obogatijo, so izkoriščali odjemalci naših proizvodov, da so tlačili našo valuto. Vsem nam je pred očmi, da je naša valuta padala najbolj tedaj, ko se je vršil najživahnejši izvoz. Letos so taki naši prijatelji prezgodaj začeli tlačiti našo valuto, kar je vendarle preplašilo tudi najvnetejše zagovornike agrarne politike. Neznosna

draginja v državi, gospodarska propast duševnega delavstva, posebno uradništva, množča korupcija in nezadovoljnost je prisilila vlado, da krene na drugo pot in začne premišljevat o zleh posledicah svoje brezbržnosti. Ali ni sramota za agrarno državo, katera proizvaja mnogo nad svojo potrebo, da mora uvažati poljedelske pridelke in jih uvažati mnogo cenejše, kot so domači. To je dokaz, da med prebivalstvom ni čuta vzajemnosti, nego prevladuje brezsrčno izkoriščanje širokih slojev, ostuden egizem.

Znano je že daleč po svetu, da je naša država bogata na prirodnih dobrinah in vendar ne moremo dobiti industrijskih izdelkov po ugodnih cenah. Svet nas zaviđa radi izobilja, a mi vseeno gladujemo in plačujemo neverjetne cene svojim pridelkom in še višje uvoženim industrijskim izdelkom. Posledice enostranske politike! Vlada je sama uvidela, da imamo te preveč in lotila se je druge.

Ne rabimo pa eksperimentov, nego le red in dober sistem v uvozu in izvozu politiki.

Tudi se ne sme nuditi javnosti prilika, da upravičeno govori o korupciji in podpiranju pasameznikov.

Poročilo

podano na manifestacijskem zborovanju v Ljubljani dne 6 oktobra 1922 o našem železniškem prometu.

Častiti zborovalci! Vsakomur je jasno, da brez rednega železniškega prometa in zlasti brez rednega tovarnega prometa ne more živeti narod, ne more obstati država. Odveč bi bilo, ako bi hotel iz tega mesta razmotrivati in dokazovati tako poglobljeno resnico. Naloga poročevalca je druga: Dokazati hočemo, da je položaj v našem železniškem prometu obupen, da ni videti nikakega znamenja, ki bi kazalo na izboljšanje položaja, nasprotno, da nam neposredno preti popolni zastoj tovarnega prometa po naših železnicah. Naznaniti Vas hočemo z dejstvi, ki so bila doslej javnosti znana le po nejasnih splošnih govoricah ali po učinku v konkretnih slučajih, ki so prizadeli posameznim podjetjem neznosno škodo. Povedati moramo, da pri nas ni javnega funkcionarja ne politika, ki bi vedel za dejanske razmere in ki bi pojmoval nevarnost, koja grozi uničiti državo, ustvarjeno s tolikimi žrtvami in s toliko ljubeznijo. Ako namreč proučimo današnji položaj, ako obupujemo nad pasivnostjo onih, ki jim je v prvi vrsti dolžnost skrbeti za redni železniški promet, potem bi radi priznali, da malomarnost in nedelavnost ne izvirata iz pomanjkanja dobre volje, marveč edino iz nepoznavanja kompleksa dejstev, ki morajo neposredno dovesti do popolne in definitivne ukinitve tovarnega prometa in vseh progah, ki vežejo preko Slovenije in Hrvatske našo državo s srednjo in zapadno Evropo.

Že vsa leta sem se čujejo splošne pritožbe nad nezadostnim poslovanjem železniškega aparata. V slednjih tednih pa se glasijo te pritožbe kot obupni kliki in kot obtožbe, ki jih ni več mogoče preslišati. Odkar se je industrija v Sloveniji organizirala v trdno sklenjeno organizacijo, smo neprestano opozarjali vse pristojne činitelje na prometne težkoče, ki ovirajo našo produk-

cijo in naše delo. Porabili smo vsako priliko, da predložimo vladi prometne razmere, pod kojimi trpimo, nikdar pa se nismo protivili zahtevam železniških uprav, v kolikor so bile iste stvarno utemeljene in razumljive. Stavljali smo konkretne predloge na premembe sporožne tarife, v kolikor so se take premembe zdele potrebne. Zahtevali smo, da se skliče tarifni odbor, ki naj obstoječo tarifo revidira in našim novim gospodarskim razmeram prilagodi. Ako smo se izjavili proti linearnemu povišanju železniške tarife, smo to storili z utemeljitvijo, da se mora ob priliki izdatnega povišanja te tarife poskrbeti za to, da tarifa upošteva posebne potrebe važnih industrijskih panog. Navzlic temu smo sprejeli zadnje linearno povišanje tovarne tarife brez protesta, v zavesti, da potrebujejo železniške uprave za svoje redno poslovanje povišanih denarnih sredstev. Ena zahteva železniških uprav pa je, ki nam je po nepotrebnem povzročila veliko škodo, da smo morali proti njej glasno ugovarjati. Dovolite, da to stvar na kratko pojasnim, ker značilno ilustrira postopanje državne železniške uprave.

Kakor Vam je znano, je Ministrstvo Saobračaja v tem poletju zaseglo v prilog železnicam malodane ves premog boljše kakovosti, ki se v Sloveniji producira. V prvi vrsti gre tukaj za premogovnike Trboveljske družbe. Kontingent na premogu, ki ga zahtevajo za se železniške uprave, se je stopnjema zvišal in je dosegel v mesecu septembru t. l. višino 230 vagonov dnevno. Na tem premogu participirajo Južna železnica, Direkcija državnih železnic v Zagrebu in Direkcija v Beogradu, poleg teh pa še poedine proge v Vojvodini. Istočasno s takimi povišanji zahtevami je izdalo Ministrstvo saobračaja stroge odredbe, da se morajo ti kontingenti opremiti brez ozira na število dostavljenih vagonov. Še več, Ministrstvo je izdalo ukaz na Južno železnico, da ne sme odpremiti za privatne potrebe ne enega vagona, dokler ni odpremljen ves železniški premog.

Znano je, da odvisi produkcija teh premogovnikov v prvi vrsti, lahko rečemo, izključno od redne dostave zadostnega števila vagonov. Ako bi železnice te vagonne redno dostavljale, bi se produciralo dovolj premoga, da se krijejo vse nujne potrebe. Dejansko pa se je dostavljalo trem glavnim rudnikom Zagorje, Trbovlje in Hrastnik v mesecu septembru na dan povprečno le 314 vagonov, to je za najmanj 63 vagonov na dan manj nego bi se moglo z današnjim obratom producirati premoga oziroma nego bi bilo potrebno da se zadosti najnujnejšim potrebam industrije in ostalih konzumentov. Ukaz Ministrstva na Južno železnico, ki sem ga preje omenil, je protizakonit in krši veljavni železniški obratni pravilnik. Ob enem pa dokazuje nepoznanje rudniškega obrata. Predno pride premog v vagon, mora pasirati separacijo. Iz separacije pride premog sortiran, kosovec posebej, posebej drobni premog in zdrob. Ker pa železnice prevzamejo izključno le kosovec, je jasno, da se morajo vagoni, založeni z dobrim premogom, sproti odpremljati na konsumente, ki itak kosovca v obče ne dobe, da more separacija sploh delovati. Odločno smo se protivili temu nesmiselnemu postopanju železniškega ministr-

stva ter smo zahtevali, da naj železniške uprave brezpogojno zajamčijo redno dostavljanje vagonov našim premogovnikom, s kojim se zagotovi preiskrba železnic s premogom, ne da se oropajo ostali konzumenti.

Ko se je izkazala potreba za nujno akcijo v cilju izboljšanja železniškega prometa, nameravala je Zveza industrijev sklicati konferenco, ki naj položaj prouči in naj stavi primerne predloge. Med pripravami za to konferenco smo pa prejeli od poklicanih strokovnjakov točne informacije, ki so nas prisilile, da smo namesto predvidene konference sklicati današnje manifestacijsko zborovanje. Uverili smo se, da ne smemo odlašati niti 24 ur več, da moramo nemudoma obvestiti našo javnost o dejanskem položaju, da moramo glasno povedati vladi in vsem činiteljem, ki sodelujejo v zakonodaji in upravi države, da stojimo pred katastrofo.

Že v času svetovne vojne se je mnogokrat razpravljalo o nevarnosti, da železnice odrečejo službovanje. Odkar pa živimo v novi, lepi naši Kraljevini, smo isto trditev opetovano zopet čuli. Ko je pred nedavnim časom g. železniški minister orisal položaj državnih železnic z odkritim pesimizmom, takrat se mu je to od mnogih strani štel z zlo, češ da krši ugled in kredit države pred inozemstvom. Vobče pa je bila naša javnost mnenja, da so govorice o ukinjenju železniškega prometa prazne pretnje in nihče ni hotel verjeti, da more priti do take katastrofe. Danes moramo konstatirati, da je katastrofa že nastopila, da železniško-tovarni promet za Slovenijo faktično več ne obstoji. Slovenija nima več zveze s Hrvatsko, Vojvodino in Srbijo, marveč je popolnoma izolirana od ostalega sveta. Ne moremo pokrivati dejstva da je to katastrofo v prvi vrsti zagrešila brezglava politika Direkcije državnih železnic v Zagrebu. Vse to dokažemo. Za tako dokazanje pa potrebujemo obsežen material, ki ga je težko uvrstiti v pregledno matematično obliko.

Večkrat se je navedlo in se še do danes navaja, da nam primanjkuje lokomotiv in vagonov. Tako mnenje je pomotno, v istini izgledajo stvari vse drugače. Vse državne železniške proge v Sloveniji od Jesenice do Ljubljane in do Bunjarcev in Karlovca, pa tudi Južna železnica od Maribora do Zagreba in Siska, vse te proge so z vagoni, za-trpane. Deloma so to pokvarjeni vagoni ki se ne morejo odpremiti naprej, deloma so prazni vagoni, ki čakajo na novo porabo in deloma novi reparacijski vagoni iz Nemčije. Zatrplost naših postaj se postruje od dneva do dneva. Kar tiče najprej državnih železnic, konstatiramo, da je deponirano v Ljubljani, v Dravljah in na postajah gorenjske proge Ljubljana-Jesenice nič manj nego 1882 pokvarjenih vagonov, vagonov, ki so potrebovali deloma le manjših popravil, ki pa stojijo že mesece in leta na tiru in naravno čedalje bolj propadajo. Takih pokvarjenih vagonov je na vseh progah v Kraljevini prilično 14.000. — Na dolenskih postajah od Ljubljane dol kol. do Metlike je znašal dne 17. septembra t. l. zaostali tovor, ki vsled zaprtja Karlovca ni mogel naprej 242 vagonov, dne 30. septembra t. l. pa že 531 vagonov. Na mali postaji Rožnido-Pribišje pred Semiškim tunelom je tega dne stalo 94 vagonov, v

postaji Novomesto 48 vagonov, v Mirni peči 44, v Veliki loki 53, na Grosupljem 61. Med temi vagoni je bilo drv in rezanega lesa 143, premoga 72, železnine 12, režijskih pošilk 26. Iz tega dne je stalo poleg lastnih praznih vagonov na dolenskih progah 65 reparacijskih vozov, na gorenjski progi pa 108 takih vozov. Prevzemanje reparacijskih vozov tvori vobče izredno kalamiteto. Reparacijska komisija v Wiesbadenu in Freilassing-u je obvestila našo železniško upravo, da se morajo reparacijski vozovi prepogojno sprejeti. Tako je bilo 30. septembra tl. sviziranih 250 teh vozov, za koje na naših postajah ni več prostora. Po dolenskih progah sploh ni več mogoče deponirati vozov, ker so že sedaj zastavljeni deloma tudi prometni tiri, tako da ni niti v večjih postajah mogoče izvršiti križanje vlakov. Iz Avstrije pa prihajajo zopet reparacijske pošiljke in grozi nam, da bo Avstrija oddajala vsaki dan 250 vozov, s kojimi ne vemo kam. Na vseh postajah dolenskih prog ne bo zasedel en prometni tir z reparacijskimi vozovi.

(Dalje prih.)

Pokojninski zavod za nameščence.

(Nadaljevanje.)

Predmet zavarovanja je pričakovanje za zavarovanca 1.) rente, ako bi bil nesposoben si kaj zaslužiti; odnosno starostne rente; za zaostale svoje; 2.) rente za vdovo, 3. vzgojevalnih prispevkov za otroke; 4. enkratne odpravnine zaostale vdove, odnosno otrok, ali siromašne matere.

Pravico do rente za onemoglost ima zavarovanec brez ozira na starost, če nastopi pridobitna nesposobnost (onemoglost). Nesposoben, kaj prisluziti je oni, ki zaradi telesne ali duševne hibe ne more dalje izvrševati poklicnih dolžnosti svoje zadnje zavarovanju zavezane službe. Za nesposobnega kaj prisluziti, se smatra nadalje zavarovanec, ki je dosegel 65. leto starosti, ako ni v službenem razmerju, zavezanem zavarovanju. Ko nastopi pridobitna nesposobnost po preteku časa čakanja 120 prispevnih mesecev ali prej zaradi nezgode, sestoji renta za onemoglost iz osnovnega zneska, v prvem primeru tudi iz stopnjevalnega zneska. Osnovna renta znaša tridesetkratni znesek povprečnega mesečnega prispevka prvih 120 prispevnih mesecev ali morebitne krajše prispevne dobe. Letni stopnjevalni znesek se odmerja z eno osminko premij, ki so dospele po 120 prispevnih mesecih. Ako nastopi pridobitna nesposobnost brez nezgode po preteku najmanj 60, toda manj nego 120 prispevnih mesecev, znaša renta za onemoglost dve tretjine osnovne rente za 60 prispevnih mesecev, a za vsak nadaljni mesec eno šestdesetino osnovne rente. Dokler se plačil-

ni razredi ne spremene, bi znašal v I. plačilnem razredu največji znesek invalidske rente po štiridesetih letih letno Din 450, v III. plačilnem razredu 900 in v XIV. plačilnem razredu 6750 Din.

Renta za onemoglost gre brez dokaza pridobitne nesposobnosti kakor starostna renta: 1.) z moškim zavarovancem po 480 prispevnih mesecih; 2.) zavarovankam po 420 prispevnih mesecih, toda ne pred doseženim 55. letom starosti; 3.) zavarovancem, ki so dovršili 70., in zavarovankam, ki so dovršile 65. leto starosti ter so prebili najmanj 60 prispevnih mesecev.

Pravico do vdovske rente ima vdova zavarovanca, ki je prejemal ob smrti rento za onemoglost ali starostno rento ali je imel nadejo na tako rento. Vdovska renta znaša polovico rente, odnosno tega, česar se je imel nadejati zavarovanec.

Pravico do vzgojevalnega prispevka ima vsak otrok, star manj nego 18 let, če zavarovani oče ali zavarovana mati umre in če je prejemal umrli oče ali pa je prejemala umrla mati v tem času rento za onemoglost ali starostno rento, ali je imel, odnosno je imela nadejo za tako rento. Toda nezakonski, nezakonjeni otroci in otroci iz zakona, ki ga je sklenil zavarovanec šele, ko je užival rento za onemoglost in starostno rento, nimajo pravice do vzgojevalnih prispevkov, sloneče na zavarovanju njih očeta.

Enkratno odpravnino dobi vdova, ako ni ostala vdova, po enakih delih otroci zavarovane osebe, ako umre, ne da bi se pripetila nezgoda pred potekom 60 prispevnih mesecev in ako so v ostalem izpremenjeni pogoji za prejemanje vdovske rente ali vzgojevalnega prispevka. Ako niso zaostali niti vdova niti upravičeni otroci, ima zapuščena siromašna mati, za katero preživljanje je prispela zavarovana oseba, pravico do enkratne odpravnine.

Pokojninski zavod ima pravico, uvesti zdravilni postopek, da se zopet doseže pridobitna sposobnost prejemnika rente za onemoglost.

Dajatve se zagotove s stalnimi premijami. Iz premij je nabrati premijsko rezervo. Vrhu tega je iz upravnih prebitkov napraviti varnostni sklad. Stalne premije je treba plačevati za vsak prispevni mesec v višini 1% zavarovanih letnih premij. Prispevki se razdeljujejo na službodajalca in nameščence tako, da odpada na službodajalca oni del prispevka, ki presega eno petino, a ne presega dveh petin najvišjega prispevka, polovica, a od onega dela prispevka, ki presega dve petini najvišjega prispevka, ena tretjina. Ostanek mora plačati nameščence.

Zavarovanje dajatev, ki se zajo čez normalne zahteve, se vrši v posebnem oddelku z ločeno upravo in

ločenim podajanjem računa. Temu oddelku se morajo predkazovati vsa plačila prispevkov, ki se zajo čez normalno mero, kolikor ne služijo za kritje prejšnjih primanjkljajev prispevkov.

Preluknjači prestavljive na 7 in 8 cm THE REX CO., LJUBLJANA.

Iz pravosodne prakse:

Obrtno sodišče.

Tožencu B., čegar tvrdka je sicer vpisana v trgovski register, zaplenilo je oblastvo večjo množino zlatnikov. Ker je bil osumljen, da jih je nameraval iztihnati v inozemstvo. Da se obvaruje škode, pogodila sta se s tožiteljem A., da bo ta posredoval, da se bo zaplenba razveljavila.

Tožitelj A. trdil je, da je imel s posredovanjem mnogo izdatkov ter je v plačilo teh izdatkov in ostanka obljubljene nagrade iztoževal znesek 50.000K.

Trgovsko sodišče je tožbo takoj brez določitve naroka zavrnilo, ker ne more biti govora na tožencevi strani o kakem trgovskem opravilu v smislu trgovskega zakona in tudi ne, da je to opravilo spadalo k obratu njegove trgovske obrti, katere obratni predmet je glasom trgovskega registra trgovina z vinom in mešanim blagom.

Tožitelj F. P. je bil od 20. 1. 1922 pri kavarnarju M. I. kot poslovođa v službi z mesečno plačo 1000 K, prosto hrano, stanovanjem in perilom.

Dne 17. 2. 1922 odpovedal je tožitelj službo na 14 dni, toda toženec ga je že 22. 2. 1922 odslovil. Tožitelj zahteval je za vso odpovedno dobo plačo in odškodnino za hrano in stanovanje.

Obrtno sodišče je zavrnilo tožbeni zahtevek, ker se je izkazalo, da mu je tožitelj pretil, da mu bo škodoval, kjer bo mogel, češ da dobi tudi od hišnega gospodarja 5000 K, če mu pomaga toženca spraviti iz hiše, nadalje, da bo toženca ovadil policiji zaradi prekoračenja policijske ure in da bo sicer šel on od hiše, kmalu za njim pa tudi toženec.

V teh pretnjah, katerih uresničenje bi utegnilo biti za toženca zvezano z izdatno gmotno škodo, uvidelo je sodišče tako pretenje in tudi žalitev, da je bil toženec po obrtnem redu opravičen, tožitelja takoj odsloviti. Vsled tega je tožbeni zahtevek zavrnilo.

Tožiteljica M. Z. vstopila je 22. 5. 1922 kot kontoristinja v službo pri stavbeniku I. B. z mesečno plačo 3000 K. Dogovorila sta 7 tedensko odpovedno dobo.

Dne 1. julija 1922 je toženec I. B. tožiteljico brez odpovedi odslovil, vsled

česar je tožiteljica zahtevala plačo za odpovedno dobo v znesku 4500.

Toženec je ugovarjal, da je bil k takojšnji odslovitvi opravičen in je tozadevno kot razloge navajal:

1) da je tožiteljica neredno zahajala v službo, včasih celo 10 — 15 minut prekasno, ni pa trdil, da jo je radi tega opominjal, 2) da je tožiteljica nekoč vpisala že s svinčnikom v knjigo znesek prevzetih znamk in kolekov 58 Din potem pa to izradirala.

3) da je zgubila tožitelja zavitek s plačo nekega delavca, ki bi jo bil ta moral dobiti v soboto.

Toda izkazalo se je pri razpravi, večinoma po toženčevem priznanju, da je tožiteljica prišla le izjemoma par minut prepozno in še takrat večinoma vsled potov, opravljenih za toženca, kar pa nikakor ne znači zanemarjanja službe skozi razmeroma izdaten čas, kar bi v smislu zakona o trgovskih nastavljenih opravičevalo odslovitev brez odpovedi.

Izkazalo se je nadalje, da je imela tožiteljica znesek znamk in kolekov zapisan na posebnem lističu v svojem predalu in je neutemeljena domneva, da si je nameravala znesek prilastiti, kar velja tudi glede delavčeve plače v zavrtku, ki ga je tožiteljica, kakor je trdila, nehote zamešala med druge papirje, kajti toženec je priznal, da je tožiteljica, ko je prišel dotični delavec po plačo in ona zavrtka ni mogla najti, izjavila takoj, da znesek poravnava iz svojega in je bilo sploh izključeno, da bi bila nameravala znesek pridržati za se, ker je bilo vendar nedvomno, da bo delavec prišel po plačo. Ker v teh, od toženca ugovorjenih okoliščinah obrtno sodišče ni našlo zakonitih razlogov za takojšnjo odslovitev, je tožbi ugodilo.

M. Savič:

Naša industrija in obrti.

(Dalje.)

Tovarna g. Giulini d. d. v Mostah izdeluje aluminijev oksid, ki je polprodukt za pridobivanje aluminija. Aluminijev oksid se pridobiva iz dalmatinskega bauksita, natrijevega hidrata in apna. Prodnicijska kapaciteta znaša 500 vagonov aluminijevega oksida letno in okrog 100 vagonov prstene barve. Aluminijev oksid izvažajo v Avstrijo. Ta tovarna, ki je last nemškega državljanja in ki je pripadla naši državi, bi morala uvesti tudi izdelavo galuna in aluminijevega sulfida. To tovarno bi morala država, ko bo odkupila «Sufid» v Dalmaciji, združiti z njim in začeti producirati aluminij, ki je za slučaj vojne za našo državno obrambo jako potreben.

Državna cinkarne v Celju producirajo okrog 250 vagonov žveplene kisline; razen tega je začela v zadnjem času producirati tudi bakreni sulfat-modro galico.

Smoldnišnica v Obiličevem ima instalacijo za produkcijo azotne kisline

Podlistek.

Od začelnika do popolnega trgovca.

(43. nadaljevanje.)

»Petdeset procentov proti dokumentom plačljivo pri nemški prekomorski banki tukaj; za drugo polovico fakturnega zneska nam pošljejo Krapp, Pinto in Comp. dva meseca po dohodu blaga v Buenos-Aires bančno trato z devetdesetimi dnevi po vpogledu na London ali Hamburg, kot pač mi želimo.«

»Ker traja vožnja semkaj en mesec in se zopet izgubi en mesec za vožnjo rimese, bi imeli torej računati s sedemdesetimi terminom, od katerih bi odpadli štirje na bančno trato, in se jih torej smatra kot garantirane. — Ali ste napravili sploh kaka poizvedovanja glede Krapp, Pinto in Comp.?«

»Takoј včeraј pri nemški prekomorski banki in tudi pri severonemški banki, ki sta mi bili od gospoda Krappa navedeni kot reference. Pri obeh zavodih sem prejel prvovrstne

informacije glede tvrdke in popolno potrdilo o tem, kar mi je že gospod Krapp sporočil. Razun tega dobimo gotovo jamstvo tudi po blagu, ki nam ga bodo konsignirali.«

»A, ljudje nam hočejo napraviti konsignacije? To pa napravi zvezo za tembolj sprejemljivejšo?«

Kateri produkti bi prišli tu v poštev in kakšni bi bili pogoji?

»Konsignacije bodo obsegale poleg ovčje volne in kvebraškega lesa tudi osušene in osoljene živinske in konjske kože. Kakor hitro jim javimo svoje potrdilo, odide prva pošiljka, približno 75 ton, tekom meseca februarja, se bo torej križala z našo pošiljko. Petdeset procentov vrednosti naj se plača v Buenos-Aires proti predaji dokumentov nemški prekomorski banki, nadaljnjih 25 procentov vzamejo Krapp, Pinto in Co. na nas in sicer s tratami v sterlingih ali markah šest mesecev po vpogledu, in preostali saldo jim bo po prodaji vsake konsignacije vpisan v dobro in vsakokrat zaračunjen. — Krapp, Pinto in Comp. nam pošljejo vsakih šest do osem tednov svoja natančno detajlirana naročila, in mi jih izvedemo kot predpisano in po kolikor

mogoče dobrih cenah. Dalje prejmemo šest tednov pred odhodom vsake konsignacijske pošiljke natančne podatke o sestavi in vrednosti iste, na kar damo po tukajšnji nemški prekomorski banki njeni podružnici v Buenos-Aires brzojavno naročilo. Naj odvzame konossemente proti plačilu 50% vrednosti ali dotičnega zneska.«

»In kako je s tovarnino in zavarovalnino?«

»Tovarnina došlih in izišlih pošilk se plača na namembnem kraju, tako, da torej Krapp, Pinto in Comp. plačajo tovarnino naših dobav, ki jih imamo napraviti prosto krov Hamburg; nasprotno pa mi poravnamo tovarnino in stroške na nas konsigniranega blaga ob prihodu. Kar se tiče pomorskega zavarovanja, želi gospod Krapp, da zavarujemo mi odpisano blago s petimi procenti fakturnega zneska plus tovarnine in pripišemo premijo na fakturo. Tudi za konsignacije, ki nam jih izvršijo, naj mi krijemo zavarovalnino za račun Krapp, Pinto in Comp. in sicer po deset procentov nam odposlane vrednosti plus tovarnine.«

»Toda za zneske, ki jih na ta način predložimo, nam morajo biti se-

veda obresti povrnjene.«

»Seveda, in sicer po pet procentov od dne izvršenega plačila. Razun tega se obojestransko povrnejo še pet procentne debet in kredit obresti, in z gospodom Krappom vsa se sporazumela, da se smatra kot podlaga za zaračunanje obresti dospetek naših faktur tri mesece dato, tako, da imamo torej plačati za prejeti predajem 50 procentov obresti tri mesece, nasprotno pa za ostalih 50%, ki zapadejo šele sedem mesecev dato, prejmemo povrnjene štirimesečne obresti. Dospetek konsignacijskih faktur iz Buenos-Aires se določi tri mesece dato konossementa, tako, da nam ostane lep obrestni dobiček, ker je vendar blago le mesec dni na potu in ga v večini slučajev lahko likvidiramo tekom prvega meseca po prihodu.«

»Na ta način smo torej v vsem na jasnem.«

»Vi se tedaj strinjate, gospod Feldbach?«

»Seveda, in sem vam še celo hvaležen, da ste vpeljali kupčijo, za nas tako dobičkanosno. Ali pride gospod Krapp še nazaj?«

(Dalje prih.)

iz natrijevega solitra, razen inštalacije za brezdimni smodnik. Smočnišnica v Kamniku ima razen inštalacij za črni smodnik tudi inštalacije za dinamom, ki ga izdeluje za državne in privatne potrebe. Država bi morala v Jajcu zagotoviti izdelavo karbida, iz karbida kalcijev cianamid in iz njega amonijak in azotno kislino, da bi lahko v slučaju vojne producirala brezdimni smodnik in eksplozive iz amonijevega nitrata.

Titanit v Karlovcu bo izdeloval eksplozive potom mešanja snovi, ki jih nabavlja iz inozemstva. Naš interes bi bil, da bi on ali država zgradil tovarno za dinamit in sicer iz materijala, ki se producira doma, tako, da bi se zagotovila njegova produkcija tudi za slučaj vojne.

Videli smo, da mora naša velika kemična industrija sedaj še večino produktov izvažati. Ker se pa sedaj hitro razvija domača industrija, ki se bo pozneje še hitreje razvijala, ki konsumira produkte kemične industrije, bo v kratke domače tržišče konsumiralo vse njene produkte in bo nastalo še občutljivo pomanjkanje tako, da se bodo morale stare kemične tovarne razširiti in zgraditi nove. Vkolikor se gradijo nove tovarne se ne smejo na noben način graditi na periferiji, marveč v središču države, ker to zahtevajo narodni obrambni interesi. Upamo da se bo poleg prej obstoječe industrije v kratkem času začela tudi produkcija potaše in kalijevega hidrata iz preostankov melase pri prekuhovanju; da se bo proizvajalo galun, aluminijev sulfat, vodeno steklo, kromove soli, amonijak in amonijakove soli, manganove soli, vodik in natrijev superoksid, cijankalije, ferocijankalije, i t d., žvepleni ogljik, žvepleno kislino, vinsko aluminijevo kislino, i t d.

V celi kemični veleindustriji so upravniki, inženirji, poslovodje in predelavci tujci. Naš največji interes bi bil, da bi jih čim prej nadomestili naši ljudje in da bi mi imeli v izobilju šolanih praktičnih kemikov. V ta namen je treba čim boljše opremiti in oskrbeti kemične odseke univerz in tehnike, da bi dobili čim boljše kemike na ta način, da bi se vsak boljši absolviran dijak poslal na prakso v inozemstvo; dalje je treba pri srednjih šolah v Zagrebu, Ljubljani in Splitu, Sarajevu in Beogradu osnovati kemične odseke, da bi iz njih izšli poslovodje in predelavci za naše kemične tovarne. Dalje bi bilo treba poslati čim večje število abiturientov srednjih šol v svrhu specializacije v inozemstvo.

Naš uvoz in izvoz.

Pred kratkem je naše trgovinsko ministrstvo objavilo našo uvozno in izvozno statistiko za leto 1921 in izvozno statistiko za prvo polletje 1922. Ako primerjamo te statistične podatke z različnih vidikov, bomo dobili sledeče interesantne kombinacije.

V letu 1921 je znašal uvoz 686,179.579 kg, v vred. 4.058,563.605 Din, 1.770.422 komadov v vrednosti 54.042.235 Din in 92.051 kom v vrednosti 9.491.802 Din. Celokupna vrednost je znašala tedaj 4.122.097.642.

Trgovinska bilanca je bila v pretečenem letu z 48 odstotki pasivna, ker kakor kaže naslednja tabelica, je znašal izvoz Jugoslavije skoro samo polovico vrednosti uvoženega blaga. Izvozilo se je 1.940.466.721 kg v vrednosti 1.907.653.224 Din, 830.140 komadov v vrednosti 542.204.503 Din in 39.576 kom v vrednosti 10.879.835 Din, skupaj Din 2.460.737.562.

Razvoj našega gospodarstva se osobi to lepo zrcali v podatkih izvozne trgovine zadnjih treh let. Po teh podatkih je znašal v letu 1919 izvoz 686,845.000 Din, a uvoz 2.982.076.276 dinarjev, v letu 1920 je znašal izvoz 1.320.606.055 Din, a uvoz 3.465.819.272 Din, v letu 1921 pa izvoz 2.460.737.562, a uvoz 4.122.097.642 Din.

Iz tega je razvidno po prvih dveh povojnih letih, ko so bile naše potrebe ogromne, v tretjem povojnem letu znatno narasel tudi izvoz, kar nam očito kaže na proces ozdravljenja, na katerem se nahaja naša država. V odstotkih je rasel naš uvoz in izvoz sledeče: Uvoz v letu 1920 za 16,22 odstotkov, izvoz za 9,27 odstotkov, uvoz l. 1921 za 1897 odstotkov, izvoz za 86,34 odstotkov.

Izvoz se je tedaj bolj dvigal nego uvoz. Da se je moral uvoz povečati, je samo ob sebi umevno, ako upoštevamo industrialni razvoj naše države. Rastoča industrializacija ima za posledico tudi rastoče potrebe po surovinah in polfabrikatih. Podvig izvoznega kvantuma na 86,34 odstotkov je pa dokaz za gospodarski napredek in ojačenje naše države.

Da se tudi v prvem polletju 1922 še ni popolnoma posrečilo urediti našo izvozno trgovino, temu je v prvi vrsti vzrok nizko notiranje dinarja v prvih 6 mesecih tekočega leta. Vendar je bil izvoz v prvi polovici leta 1922 mnogo večji nego izvoz v prvi polovici leta 1921. Tako je znašala vrednost izvoza od januarja do junija 1921 1.160.051.982 Din, medtem ko je v prvi polovici tekočega leta znašala 1.631.483.555 Din, tedaj za 40,64 odstotkov več nego v preteklem letu. Ker pa je bila vrednost dinarja v tej periodi zelo spremenljiva, je morala biti za presojanje izvoznih števil merodajna statistika po kvaliteti. Tudi glede kvantitete je bil letošnji izvoz znatno večji nego je bil v letu 1921, kajti izvozilo se je v prvem polletju 1922 905.523 ton napram 836.311 tonam v prvem semestru 1921, toraj za 8,20 odstotkov več nego v isti periodi prošlega leta.

Porazdelitev našega izvoza na posamezne države znaša v odstotkih sledeče (številke v oklepaju se nanašajo na prvo polletje 1921, izven oklepaja pa na prvo polletje 1922): Nemčija, odstotkov (17,06) 8,67; Avstrija (45,51) 25,24; Italija (16,74) 29,13; Švica (6,78) 8,20; Čehoslovaška (3,36) 6,40; Francoska (1,52) 5,28; Grčija (35,3) 45,4; Madžarska (1,25) 4,36; Anglija (0,71) 2,38; Reka (0,32) 1,51; Ostale države (3,22) 4,29.

Kakor je razvidno iz te tabele je izvoz v Nemčijo in Avstrijo nazadoval, v druge države pa napredoval. Ako primerjamo to tabelo z ono iz leta 1920, tedaj moremo ugotoviti, da nismo imeli leta 1920 n. pr. v Anglijo sploh nobenega izvoza. Padanje našega izvoza v Nemčijo in Avstrijo ima svoj vzrok v tem, da smo izvažali v te dežele skoro izključno agrarne produkte in da nista zbog padca valute niti Avstrija niti Nemčija bili v stanju, plačati konkurenčne cene. Da je pa naš izvoz v zapadne države tako narasel je deloma posledica tega, da je dinar v prvem polletju 1922 padal; pač pa je to tudi rezultat intenzivnega delovanja naših gospodarskih krogov, ki stremijo vedno bolj za tem, da najdejo za naše produkte vedno nova tržišča.

Ako pogledamo statistiko z ozirom na vrsto blaga, tedaj najdemo, da se je v prvem polletju 1922 izvoz agrarnih produktov zmanjšal. Tako se je izvozilo v tonah (številke v oklepaju se nanašajo na prvo polletje 1921, izven oklepaja na prvo polletje 1922): Žito (44.572) 27.187, koruza (287.333) 5.321, moka (15.533) 19.092, pšeno (135) 215, fižol (7.372) 4.843, krompir (4.912) 3.861, sadje (1.282) 756, posušene slive (20.183) 14.442, žganje (55), 7, vino (222) 5.533, konoplje (5.550) 4.134, hmelj (249) 245.

Vzrok zmanjšanja izvoza agrarnih produktov je bila slaba letina v preteklem letu. Nasprotno pa je bil izvoz živine in lesa znatno večji nego v prvem polletju 1921, ki je znašal (številke v oklepajih pomenijo izvoz v prvem polletju 1921, izven oklepajev pa izvoz v letu 1922): konjev, komadov (4.566) 17.956; žrebet komadov (2.978) 5.921; goved, komadov (21.569) 54.336; prešičev, komadov (42.372) 66.312; ovc, ooz, komadov (14.213) 37.516; perutnine, komadov (35.911) 491.066; mesa, tkn (15.842) 15.032; jajc, ton (7.280) 2.567; les, drva za kurjavo m³ (—) 8.630; stavbenega lesa, ton (633.942) 122.059; stavbenega lesa, m³ (19.156) 31.661; lesnih izdelkov, ton (12.560) 11.636; tanina ton, (1.319) 1.683; ekstrakta za strčenje, ton (2.539) 4.319; rud, ton (33.678) 72.574; cementa, ton (89.294) 86.091.

Gornji podatki nam kažejo, da se je povečal izvozni kvantum z izjemo agrarnih produktov, skoro pri vseh vrstah blaga, tako da je izvoz, dasi ni prošla letina uspela, vendar v prvem polletju 1922 znatno presegel izvoz v isti periodi preteklega leta.

Statistika uvoza v prvem polletju 1922 pa ni bila dosedaj še objavljena,

toda do sedaj je gotovo, da se je naša trgovinska bilanca, dasi ni še aktivna, vendar še znatno poboljšala.

Trgovci, industrijalci, ali ni žalostno da še danes ne stoji

TRGOVSKI DOM!

Prispevke sprejema:

Trgovski dom, Ljubljana
Gradišče 17.

Izvoz in uvoz.

Izvoz živine na Madžarskem. Madžarska vlada je dovolila v interesu olajšave izvoza živine, se lahko izvažajo živina iz vzhodnih komitatov kakor tudi meso na šopronski klavnici zaklane živine od 6. oktobra brez posebnega dovoljenja.

Narodno gospodarske zadeve.

Trgovina.

Naša trgovinska dogovora z Bolgarsko in Madžarsko. Minister za trgovino in industrijo namerava predložiti skupščini dve zakonski osnovi o trgovinskem dogovoru z Bolgarsko in Madžarsko ter predlog o reviziji trgovinskega dogovora z Italijo.

Trgovska pogajanja s Poljsko. V torek je odpotovalo na Poljsko naše posebno odposlanstvo, da sklene trgovsko pogodbo s Poljsko na podlagi medsebojnih največjih carinskih ugodnosti.

Pasivnost madžarske trgovinske bilance. Trgovinska bilanca Madžarske za prvo polovico 1922 je za sedem in pol milijarde madžarskih kron pasivna. Vrednost uvoza je znašala 35,14, vrednost izvoza pa 27,6 milijarde kron. Napram Češkoslovaški in Nemčiji je bila bilanca močno pasivna, napram Avstriji in Jugoslaviji pa je bila aktivna.

Znižanje cen sladkorni pesi v Nemčiji. Kakor poročajo iz Berlina, so tvorničarji sladkorja s svojo zahtevo po znižanju sladkorne pese prodrti pri vladi. Cena se bo znižala za 4000 na 7000 mark za 50 kg.

Francoska zunanja trgovina. V prvih osmih mesecih t. l. je uvozila Francija za 33.179.221 ton blaga, v vrednosti 14.627.067.000 fr. Izvozila pa je blaga v istem času za 13.501.633 ton v vrednosti 12.478.026.000 fr. frankov.

Industrija.

Sladkorna kampanja na Češkem. Sladkorna kampanja se je pričela. Pričakujejo, da bo letos 750.000 ton sladkorja, torej skoro sto tisoč ton več nego lansko leto.

Obri.

Zvišanje mezde pri celjskih krojaških pomočnikih. Med krojaškimi mojstri in organizacijo krojaških pomočnikov v Celju so se vršila prošle dni pogajanja za zvišanje mezd. Pomočniki, ki so prvotno zahtevali 35 odst. povišanje z veljavnostjo od 1. oktobra so se zadovoljili končno s 25 odst.

Denarstvo.

Statistika vlog pošt. ček. urada za mesec september 1922. Vlog je bilo 109.229 v znesku Din 254.264.487,23 od tega v kliringu 3556 v znesku Din 68.208.782,53 vplačano pri naši blagajni 556 v znesku Din 17.172.840,44. Izplačil je bilo 58.819 v znes. Din 255.727.753,12 od tega v kliringu 3044 v znesku Din 68.208.782,53 - izplačano pri naši blagajni 1304 čekovnih nakaznic v znesku Din 12.935.891,16 in 2561 blagajniških čekov v znesku Din 70.059.039,96.

Nakup deviz za uvoz živil. Kdor hoče uvesti iz inozemstva živila (predvsem moko) mora zaprositi za odobritev potrebnih deviz pri deviznem odboru Narodne banke. V prošnji je navesti količino in ceno živil ter njih skupno vrednost. Naznaniti je tudi, kje je denar položen in komu je dostaviti devize. Dovoljenje izda generalni inspektorat min. financ v sporazumu z ministrstvom socialne politike. V svrhu hitrejših rešitev je priporočljivo, da uvoznik naslovi enako prošnjo tudi naravnost na ministrstvo soc. politike. To se

lahko zgodi tudi brzojavnim potom. Ta prošnje se rešujejo v najkrajšem času. Dovoljenje ministrstva za socialno politiko služi predvsem v evidenčne svrhe. Na podlagi teh prošenj se obveščajo lokalne oblasti da primerno kontrolirajo prodajo uvožene hrane.

Avstrijska zlata pariteta znaša od dne 9. do dne 15. oktobra 14.970 avstrijski kron.

Davki.

Povišanje pristojbin za delnice. V novem finančnem zakonu za l. 1922 do 1923 so določene sledeče pristojbine na delnice: Ako se glase na ime ali na tvrdko od 2 na 3 odstotke, ako se glase na prinose od 4 na 6 odstotkov nominalne vrednosti.

Promet.

Prometne izpremembe. 1. Izvoz goveje živine iz naše kraljevine v Čehoslovaško ni dovoljen. Ta prepoved ne velja za govejo živino za klanje. — 2. Sprejemanje sporovozne robe v vozovnih nakladah za postajo Deutz loko in sprejemanje vsakovrstne robe za postajo Köln Eifeltor, loko potom ponovne predaje je do nadaljnjega ukinjeno, izvzete so samo pošiljke, ki so naslovljene na okupacijske oblasti. Medpotne pošiljke naj iztečejo. Za postaje München loko in tranzit se smejo zaustavljene pošiljke zopet dalje odpremiti. Novo sprejemanje pošilk je še nadalje ukinjeno. Radi prenatrpanosti postaje Nagytetyen je ukinjeno do nadaljnjega sprejemanje vsakovrstnega žita v vozovnih nakladah na naslov: Nagytetyen Schweinemast und Fleischverwertungs A. G. Nagytetyen za postajo Nagytetyen. Medpotne pošiljke naj iztečejo.

Zvišanje železniških tarifov v Nemčiji. Z novembrom se bodo železniški tovorni tarifi zvišali za 60 odstotkov. Osebnih tarifi se bodo zvišali s 1. novembrom za 100 odstotkov, s 1. decembrom za nadaljnjih 50 odstotkov. Dne 1. januarja 1923 bo sledilo novo zvišanje osebnih tarifov.

Kmetijstvo.

Trgatev na Štajerskem. V vinorodnih krajih bivše Štajerske se je te dni pričela vinska trgatev. Pridelek bo sicer obilen, kvaliteta vina pa bo vsled trajnega deževja zaostajala za lansko kapljico. Mošt se plačuje po 18 kron in višje.

Hmelj.

Hmelj. VII. in VIII. brzojavno tržno poročilo: Nürnberg, 6. 10. 1922. Prodanih 450 bal, cene postajajo čvrstješe. Nürnberg, 7. 10. 1922. Prodanih 500 bal, živahno, posebno povpraševanje po zelenem hmelju, 500—1000 M višje.

Razno.

Nova naredba o prijavi zalog. Ministrstvo za socialno politiko je izdalo glede prijave zalog, ki je predpisana po členu 2 pravilnika k zakonu o pobijanju draginje dne 2. oktobra dopolnilno naredbo, po kateri se ima za sedaj prijaviti samo zaloge sledečih predmetov: pšenico, rž, koruzo, ječmen, oves, pšenično moko, in sicer ločeno krušno moko in moko za kuho, dalje koruzno moko, otrobe in kokalj. Prijavo imajo izvršiti trgovci, trgovska skladišča, prometna podjetja, banke in denarni zavodi, posebej za vsak naštet predmet, koliko je zaloge proste za prodajo, dalje koliko je že prodano in komu, dalje koliko ima pri kom drugem trgovcu v zalogi. Mlini morajo razen teh podatkov še navesti koliko je v mletju in za koga se melje. Zveza gremijev opozarja vse interesirane kroge, na to važno naredbo, ki je sicer za toplotno prijavo dospela nekoliko prepozno, ker poteka z 10. oktobrom prijavni termin.

Nove devizne določbe na Češkoslovaškem. Kakor poročajo praški večerni listi, bo nova naredba o deviznem prometu stopila v veljavo šele 13. t. m.

Agrarna reforma v Madžarski. Doslej je razdeljeno že okoli 100.000 orlov veleposestniške zemlje.

Bankovci pod 50 K v Avstriji se prenehajo tiskati. Z Dunaja poročajo, da so na seji narodnega sveta predlagali krščanski socialisti, naj se preneha s tiskanjem bankovcev pod 50 K, ker

tisk bankovcev do 100 K več stane, nego znaša njihova notranja vrednost.

Obtok bankovcev v Češkoslovaški se je po izkazu cene 30. septembra povečal za 532 milijonov na 10.196.000.000 češkoslovaških kron.

Vagoni iz Nemčije. Na račun reparacij smo prejeli iz Nemčije: 3909 zaprtih, 3341 odprtih tovornih vagonov, 27 cistern in 172 lokomotiv.

Amerikanska mast. V Osjek je dospela večja količina ameriške masti, ki se bo prodajala po 120 K kilogram.

Dohodki monopolskih pristojbin za vžigalice. Za mesec september je plačala tovarna vžigalic »Drava« v Osjeku za 11.270.800 K monopolskih pristojbin. Torej za tričetrletni skupaj 101 milijon 328.000 K monopolne takse.

Dva milijona nem. avstrij. kron papirnatega denarja v prometu. Po izkazu avstrijske-ogrske banke z dne 23. septembra je bilo v Avstriji za 1960.3 milijarde n. a. kron papirnatega denarja v prometu. V enem tednu imajo v Avstriji za 259.4 milijarde novih novčanov.

Sadna razstava v Celju, ki je bila določena za 8. do 15. oktobra, se zaradi prekratkega roka odloži za 14 dni. Otvoritev razstave bo nepreklicno v soboto dne 21. oktobra t. l., trajala bo pa 4 dni, torej do vštete 24. oktobra.

3 nove knjige so izšle v založbi Jugoslovanskega Lloydja v Zagrebu in sicer: 1. Josko Lakatoš: »Industrija Slovenije«, nadalje 2. »Zakon o trgovinskem ugovoru izmedju kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca i Njemačke ter 3. Ante Jelčić: »Teoretičke i praktičke upute o dioničarskim društvima«. Naročila sprejema: »Uprava Jugoslovenskog Lloydja«, Zagreb, Moravska ul. 21.

Oblastni inspektorat finančne kontrole v Ljubljani, ki mu je finančna kontrola v Sloveniji v vseh osebnih in upravnih vprašanjih podrejena, je dne 5. t. m. začel poslovati v svojih prostorih na Starem trgu št. 34. V omenjenih vprašanjih, zlasti tudi glede sprejema v službo, naj se torej stranke ne obračajo več na delegacijo ministrstva financ ali pa na finančno okrajno ravnateljstvo, temveč edino le na oblastni in-

spetorat.

Uživanje pokojnin v inozemstvu je brez posebnega dovoljenja finančnega ministra nedopustno, ne glede na to, ali je prejemnik že pred preobratom živel na ozemlju, ki je sedaj za nas inozemstvo, ali se še le pozneje preselil tje. Delegacija ministrstva financ nas uradno obvešča, da morajo vse stranke, ki še nimajo tega dovoljenja brez odlašanja prositi zanje, sicer jim bo daljno izplačevanje mirovine ustavljeno vsem brez izjeme. O tem naj tuzemski svojci in poblašenci obvestijo v inozemstvu bivačice umirovljenice. Prošnja se vloži, če je umirovljenec že v inozemstvu, pri kompetentnem poslanstvu, če pa šele namerava iti v inozemstvo, pa pri delegaciji ministrstva financ. Prošnja je treba natančno utemeljiti in jej priložiti a) dokaz o našem državljanstvu, b) mirovinski dekret in c) dokazilo, da je stranka za prebivanje v inozemstvu upravičena. Vsak drugačni postopek bo stvar samo zavlekel. Ako delegacija ministrstva financ ne prejme do konca tekočega leta obvestila finančnega ministrstva, da je uživanje mirovine v inozemstvu dovoljeno, bo izplačevanje mirovine ustavljeno. Zato naj vsak pohiti.

Sestanek vinogradnikov in vinotrtarcev. V nedeljo dne 22. t. m. dopoldne ob 10 uri se vrši v državni kmetijski šoli na Grmu sestanek vinogradnikov in vinotrtarcev iz Dolenjske. Na sestanku bode ravnatelj g. B. Skalicky poročal o dogovoru s Čehoslovaško republiko glede izvoza naših vin, kakor tudi o možnosti tega izvoza in potrebni organizaciji v to svrhu. Vabijo se vsi zainteresirani, ki se zanimajo za to velevažno vprašanje našega vinogradništva, naj sestanek sigurno udeležijo.

Tržna poročila.

Zagrebski žitni trg. Dne 7. t. m. se je v Zagrebu ponujala (postavno baška odnosno vojvodinska postaja za 100 kg v kronah) pšenica po 1400—1500, rumena kornuza 1350—1400, rž 1400 do 1450, ječmen za pivovarne 1600, za kr-

mo 1400—1500, oves 1180—1200, fižol 1500—1550, moka št. 0 2400—250, št. 2 2300—240, št. 6 2100—2250, za krmo 1000, otrobn 700—820. Tendence nespremenjena mlačna. Promet omejen.

Svinjski sejem v Mariboru dne 6. oktobra se je pripeljal 198 svinj. Cene: mladi prašiči 5—6 tednov stari 350—600 K, 7—9 tednov 1000—1500, kron, 3—4 mesece 1800—2000 K, 5—7 mesecev 3000—3800 K, 8—10 mesecev 4000—4500 K, 1 leto 6000—6800 K.

Borza.

Zagreb, devize: Dunaj 0.085—0.09, Berlin 2.52—2.82, Budimpešta 2.40 do 2.70, Bukarešt 38, Milan 267—271, London 275.50—280.50, Newyork 62.50 do 63.50, Pariz 471.50—477.50, Praga 213.5 do 216.5, Sofija 39, Švica 1172—1182, Varšava 0.85, valute: dolar 61.50 do 62.50, avstr. krone 0.0845—0.0905, češke 210.50—213.50, levi 38, funti 275.50, franki 466.50—471.50, drahme 178, madžarske krone 2.52, marke 2.65, leji 38, lire 263—267.

Jadranska banka 405—425. Ljubljanska kreditna banka 200—210. Slovenska eskomptna banka 176.25. Trbov. premog. družba 280—295.

Beograd, devize: Berlin 2.85, Budimpešta 2.52, Milan 272, London 279, Newyork 65, Pariz 481, Praga 215, Švica 1185, Dunaj 0.087.

Dunaj, devize: Zagreb 274.75 do 275.25, Beograd 1099—1101, Berlin 28.6 do 28.9, Budimpešta 29.75—29.85, London 3258.50—3264.50, Milan 3146—3154, Newyork 73.725—73.875, Pariz 5594 do 5606, Praga 2622—2628, Sofija 446.50

Veletrgovina

A. Šarabon v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago
raznovrstno žganje
moko

in deželne pridelke
raznovrstno rudninsko
vodo,

Lastna pražarna za kavo
in mlin za dišave
z električnim obratom.
Ceniki na razpolago.

do 447.50, Varšava 795—805, Curih 13.785—13.815, valute: dolarji 73.300 do 73.600, funti 3253.50—3263.50, nemške marke 28.75—29.75, franc. franki 5535—5565, lire 31.250—32.750, dinarji 1086—1090, poljske marke 775—805, leji 454—556, švic. franki 13.690—13.750, češke krone 2595—2605, madž. krone 29.50—29.70.

Curih: Berlin 0.2050, Newyork 534.25, London 23.64, Pariz 40.65, Milan 22.90, Praga 19, Budimpešta 0.2150, Zagreb 2, Sofija 3.30, Varšava 0.0575, Dunaj 0.0075, avstr. krone 0.00 sedem osmink.

Lesene žeblice za čevlje

izdeluje

Tovarna lesenih žeblic

Ivan Seunig ml.

Tacen pod Šmarno goro pri Ljubljani.

Za skupno strokovno pisarno Gremija trgovcev, Celje, Gremija trgovcev, okolica Celje in Trgovskega društva, Celje se išče

v trgovskih in finančnih zadevah dobro upeljanega

vodjo

Ponudbe do 15. t. m. na predsedstvo Gremija trgovcev, Celje.

Na veliko in malo

Priporočamo p. n. trgovcem in obrtnikom najcenejši nakup potrebščin za krojače, čevljarje, šivilje, sedlarje, razne sukance, vse spadajoče orodje, žlice (kavine in čajne), toaletne potrebščine brivsko milo, palice in kravate, srajce, gumbe. Najboljše šivalne stroje za rodbinsko rabo in obrt v vseh opre-mah: „GRITZNER“, igle, olje, posamezne dele za vse sisteme šivalnih strojev in koles.

Josip Petelinc,
Ljubljana

Sv. Petra nasip št. 7.

Prvovrsten

slasčičar

ki je dejal pred vojno v največjih podjetjih te vrste, želi vzeti v najem slaščičarno. Gre tudi kot vodja, pa le v prvovrstne slaščičarne ali kandirne tovarne. Cenj. ponudbe pod »Slaščičar« na upravništvo »Trg. lista«

OFICIJELNI „ŠPEDITERJI LJUBLJANSKEGA VELIKEGA SEMNJA“

Ljubljana, Maribor, Rakek, Jesenice,
Zagreb, Beograd, Caribrod, Trst,
Wien.

Prvovrstna zastopstva v inozemstvu.

BALKAN

d. d. za mednarodne Transporte.

Vsakovrstne spedicije. — Zbiralni promet. — Carinsko posredništvo. Tarifni oddelak.

Vsa strokovna pojasnila dajemo brezplačno v lastnem paviljonu na semnju in v pisarnah centrale in podružnic.

Weissbacher, lesnoindustrijska družba z o. z., Ljubljana

Telefon 114

Dunajska cesta 66.

Telefon 114

I. obrat: Parna žaga. Tesarstvo. Izpeljava in naprava strešnih stolov za visoke stavbe in zvonike, stropov, slepih in la-dijskih tal, verand, paviljonov, keglišč, vrtnih ograj, ledenic, mostov, polotaže.

II. obrat: Strojno mizarstvo. Stavbeno mizarstvo: okna, vrata, portali, stopnjice, steklenih sten.

III. obrat: Tovarna lesenih šaluzij in rolo za okna po lastnem preizkušenem sistemu.